

บทความวิจัย

การใช้เฟซบุ๊กเพื่อทบทวนความรู้รายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน
และการรักษาพยาบาลขั้นต้นในการสอบความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียน
และรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์
Facebook Usage for Tutorial on the Community Health Nursing
and Primary Medical Care Course in the Nursing
and Midwifery Licensure Examination

พิมพ์พิศา ศักดิ์สองเมือง^{1*} วริศรา ไสรัจจ์ ภัทรพร กิจเรณู¹
Pimpisa Saksornngmuang^{1*} Warissara Sorat² Pattaraporn Kitrenu¹
ผลิดา นุดทะ¹ ศิริมาส ภูมิไชยา¹ พิศมัย บุติมาลัย³
Palida Nudla¹ Sirimas Phoomchaiya¹ Pissamai Butimal³

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา

¹Assistant Professor, Faculty of Nursing, Prince of Songkla University, Songkhla, Thailand.

²อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา

²Lecturer, Faculty of Nursing, Prince of Songkla University, Songkhla, Thailand.

³อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

³Lecturer, Faculty of Nursing, Sisaket Rajabhat University, Sisaket, Thailand.

*ผู้รับผิดชอบหลัก: pimpisa.s@psu.ac.th

*Corresponding author: pimpisa.s@psu.ac.th

Received 10 February 2025 • Revised 19 February 2025 • Accepted 17 March 2025

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: การวิจัยเชิงพรรณนามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้รายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาพยาบาลขั้นต้น ในการสอบความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ได้แก่ ระดับความถี่ การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ความพึงพอใจและข้อคิดเห็นในการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้
วิธีการ: กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 112 คน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีการศึกษา 2562 เข้าสอบครั้งแรก ในเดือนกรกฎาคม 2563 เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ โปรแกรมการทบทวนความรู้ แบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้ ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ค่า CVI = 1, .97 และ .81 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา **ผลการศึกษา:** พบว่า กลุ่มตัวอย่างทุกคนสอบผ่านความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ ในรอบแรก รายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาพยาบาลขั้นต้น โดยร้อยละ 89.29 ของกลุ่มตัวอย่างใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้ ความถี่โดยรวมมากที่สุด ($M = 4.28$, $SD = 1.27$) สำหรับวิธีการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ ประกอบด้วย การแสดงความคิดเห็น การสอบถาม และการกลับมา

ทบทวนซ้ำ สำหรับความพึงพอใจโดยรวม ทั้งด้านเนื้อหา เทคนิคในการทำข้อสอบ การอำนวยความสะดวก และการสนับสนุนกำลังใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.38$, $SD = .56$) สรุป: การทบทวนความรู้สามารถใช้เฟซบุ๊กเป็นแนวทางเตรียมผู้เรียนก่อนสอบความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ได้

คำสำคัญ: การสอบความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาต; การทบทวนความรู้; เฟซบุ๊ก; รายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาพยาบาลขั้นต้น;

Abstract

Objectives: This descriptive research aims to examine Facebook usage for tutorial on the community health nursing and primary medical care course in the nursing and midwifery licensure examination, including frequency, participation in learning, satisfaction, and recommendations regarding Facebook usage for tutorials. **Methods:** The study involved 112 samples who graduated with a bachelor's degree from the Faculty of Nursing, Prince of Songkla University, academic year 2019, who took the first-round examination in July 2020. The instruments included a tutorial program, a general information questionnaire, and a satisfaction with the tutorial via Facebook questionnaire, approved by three experts, CVI = 1, .97, and .81, respectively. The data were analyzed using descriptive statistics and content analysis. **Results:** The results showed that all samples passed the licensure examination in the first round of the community health nursing and primary medical care course. The sample 89.29 percent used tutoring via Facebook at the highest overall frequency ($M = 4.28$, $SD = 1.27$), participating in informal learning through commenting, questioning, and revisiting review content. The overall satisfaction including the content of the tutoring, techniques for taking exams, facilitation, and encouragement was at the highest level ($M = 4.38$, $SD = .56$). **Conclusion:** Facebook tutorials can be utilized as a guideline for preparing students before the Community Health Nursing and Primary Medical Care Course in the Nursing and Midwifery Licensure examination.

Keywords: community health nursing and primary medical care subject; Facebook; licensure examination; tutorial

ความสำคัญของปัญหา

การสอบผ่านความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นตัวบ่งชี้สำคัญของการรับรองสถาบันการศึกษาวชิการพยาบาลและการผดุงครรภ์แสดงถึงคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้รับบริการถึงคุณภาพการพยาบาลที่ได้รับตามมาตรฐานวิชาชีพ¹ โดยการสอบความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ ของผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาวชิการพยาบาลและการผดุงครรภ์มีการสอบทั้งหมด 8 รายวิชา เกณฑ์การสอบผ่านของแต่ละรายวิชา คือ ร้อยละ 60 ขึ้นไป โดยรายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาพยาบาลขั้นต้น เป็น 1 ใน 8 รายวิชา

ที่ผู้สำเร็จการศึกษาต้องสอบผ่าน และการสอบผ่านในครั้งแรกของผู้สำเร็จการศึกษามีนัยสำคัญต่อคุณภาพของบัณฑิตที่จบจากสถาบันการศึกษา¹

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีแนวทางการเตรียมความพร้อมสำหรับนักศึกษาในชั้นปีสุดท้าย นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนปกติ ได้แก่ การจัดโครงการทบทวนเพื่อนติวเพื่อน รุ่นพี่ติวน้อง และการทำข้อสอบออนไลน์จากคลังข้อสอบ ส่วนนักศึกษามีการทบทวนด้วยตนเอง ทบทวนร่วมกับเพื่อน มีการทำสรุปเนื้อหาแบบย่อหรือเขียนแผนที่ความคิด การสืบค้นความรู้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เป็นต้น อาจารย์แต่ละสาขาวิชาจัดสรรเวลาในการทบทวนแก่ผู้สำเร็จการศึกษาหลังจากนักศึกษาผ่านการสอบประมวลผลความรู้เป็นผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว²

โดยมีระยะเวลาสำหรับการทบทวนจากอาจารย์ ก่อนสอบความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ ทั้ง 8 รายวิชา ประมาณ 2-3 เดือน โดยทีมอาจารย์ผู้สอนรายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนฯ ได้จัดทบทวนความรู้ให้ผู้สำเร็จการศึกษาระยะเวลา 2 วัน ตามขอบเขตเนื้อหาวิชาในการสอบความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ ของสภาการพยาบาล การทบทวนเป็นลักษณะการบรรยาย พร้อมยกตัวอย่างข้อสอบ แนวทางการเลือกคำตอบและเปิดโอกาสให้สอบถามในประเด็นที่ยังไม่เข้าใจ การดำเนินการดังกล่าวส่งผลต่อการสอบผ่านความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ รายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนฯ ในรอบแรก ปี 2560-2562 คิดเป็น ร้อยละ 100, 100 และ 97.07 ตามลำดับ จากผลการสอบผ่านของรายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนฯ ที่ลดลงในการสอบปี 2562 เป็นประเด็นสำคัญในการทบทวนความรู้เพิ่มเติมจากรูปแบบเดิม ซึ่งพบว่าการทบทวนรูปแบบเดิมใช้เวลาทบทวนต่อเนื่อง ทำให้ผู้เรียนเหนื่อยล้า มีข้อจำกัดในการจดจำ บางคนเริ่มทำงานไม่สามารถเข้าร่วมทบทวนตามเวลาที่คณะฯ จัดให้ ไม่มีช่องทางในการสอบถามอาจารย์หากต้องการสอบถามภายหลัง เป็นต้น

การทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาพบว่า การใช้สื่อการสอนในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในปัจจุบัน ผลการศึกษาของ Thasaneesuwan, et al.² พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการเตรียมสอบ เช่น การทบทวนบทเรียนในระบบออนไลน์ การทำข้อสอบออนไลน์จากแอปพลิเคชันในสมาร์ทโฟน เพราะมีความสะดวก สามารถกำหนดเวลาในการเข้าไปเรียนรู้ด้วยตนเอง การศึกษาของ Kulaphanich, et al.³ ใช้โปรแกรมการสอนเสริมออนไลน์เตรียมความพร้อมการสอบความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ รายวิชาการผดุงครรภ์ ผู้เรียนที่ได้รับการสอนเสริมด้วยโปรแกรมออนไลน์มีคะแนนความรู้เพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการสอนเสริมด้วยโปรแกรมออนไลน์ จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์มีบทบาทสำคัญต่อผู้เรียน อีกทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ทุกที่ทุกเวลาเพียงการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์ที่รองรับ เช่น คอมพิวเตอร์พกพา สมาร์ทโฟน ซึ่งปัจจุบันการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตสะดวกสบายมากขึ้น คนไทยมีการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น⁴⁻⁵ การสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ปี 2563 พบว่าร้อยละ 98.20 ใช้งานเฟซบุ๊กมากที่สุด⁶ เฟซบุ๊กเป็นที่ยอมรับอันดับหนึ่งของคนไทย⁷ รวมถึงการใช้เฟซบุ๊กในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน Pongprairat⁸

การจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนของนักศึกษาชั้นปี 1 สาขาภาษาอังกฤษ มีการจัดการเรียนรู้รวม 15 ชั่วโมง พบว่า นักศึกษามีคะแนนหลังเรียนเพิ่มขึ้นและมีทัศนคติต่อการเรียนรู้ผ่านเฟซบุ๊กมากที่สุด ในด้านความสะดวกสบายต่อการฝึกด้วยตนเอง สามารถใช้ได้บ่อยตามต้องการ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารไปพร้อมกันกับเพื่อน และเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา การศึกษาของ Noinakorn and Khunpanuk⁹ ใช้เฟซบุ๊กจัดการเรียนรู้ด้วยห้องเรียนกลับทางในนักศึกษาระดับปริญญาตรี จัดแผนการเรียนรู้ 45 ชั่วโมง พบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน และนักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมาก Wongchaiya, et al.¹⁰ ใช้เฟซบุ๊กจัดการเรียนรู้รูปแบบการใช้ปัญหาเป็นฐานในนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 พบว่า หลังเรียนนักศึกษามีความรู้เพิ่มขึ้น เรียนรู้ด้วยวิธีนำตนเองเพิ่มขึ้น โดยการใช้เฟซบุ๊กเพิ่มความสนใจ มีความแปลกใหม่มากกว่าการสอนรูปแบบเดิมในนักศึกษาพยาบาล

การสร้างกลุ่มบนเฟซบุ๊กสำหรับการเรียนการสอน ผู้สอนสามารถลงเนื้อหาบทเรียนทั้งรูปแบบข้อความ ภาพ วิดีทัศน์ หรือการทดสอบ ให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้อย่างอิสระ และยังสามารถใช้สอนแบบประสานเวลา (synchronous) กับผู้เรียน สามารถบันทึกและย้อนกลับมาดูบันทึกการสอนได้ทุกเมื่อ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำเฟซบุ๊กเป็นสื่อในการทบทวนความรู้ ช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนให้สามารถทบทวนได้ทุกที่ ทุกเวลา และเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน เช่น กรณีมีข้อสงสัยหรือต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งอาจจะสนับสนุนการสอบผ่านความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ ร่วมกับปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เกรดเฉลี่ยรวมสะสมตลอดหลักสูตร (grade point average: GPA)¹¹⁻¹⁵ เกรดรายวิชาที่เกี่ยวข้อง¹⁵ การสอบประมวลความรู้ของผู้สำเร็จการศึกษา^{12,13,15,16} ผลการศึกษาสามารถนำไปปรับใช้ในการเตรียมทบทวนความรู้หรือการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความถี่ของการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้รายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาพยาบาลขั้นต้นในกลุ่มตัวอย่างที่สอบผ่านความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ ในรอบแรก
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้รายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาพยาบาลขั้นต้นในกลุ่มตัวอย่างที่สอบผ่าน

ความรู้ของผู้ขึ้นทะเบียนฯ ในรอบแรก

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจและข้อคิดเห็นในการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้รายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาพยาบาลขั้นต้นในกลุ่มตัวอย่างที่สอบผ่านความรู้ของผู้ขึ้นทะเบียนฯ ในรอบแรก

คำถามการวิจัย

1. ความถี่ของการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้รายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาพยาบาลขั้นต้นในกลุ่มตัวอย่างที่สอบผ่านความรู้ของผู้ขึ้นทะเบียนฯ ในรอบแรกเป็นอย่างไร

2. การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้รายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาพยาบาลขั้นต้นในกลุ่มตัวอย่างที่สอบผ่านความรู้ของผู้ขึ้นทะเบียนฯ ในรอบแรก เป็นอย่างไร

3. ความพึงพอใจและข้อคิดเห็นในการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้รายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาพยาบาลขั้นต้นในกลุ่มตัวอย่างที่สอบผ่านความรู้ของผู้ขึ้นทะเบียนฯ ในรอบแรก เป็นอย่างไร

รูปแบบการศึกษา

การวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อศึกษาการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้รายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาพยาบาลขั้นต้น ในการสอบความรู้ของผู้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ได้แก่ ระดับความถี่ การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ความพึงพอใจและข้อคิดเห็นในการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีการศึกษา 2562 และสอบผ่านความรู้ของผู้ขึ้นทะเบียนฯ ในรอบแรก

กรอบแนวคิดการวิจัย

การใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้ เป็นการใช้กระบวนการเรียนรู้ทางปัญญา (cognitive process) ในการประมวลผล ซึ่งผู้เรียนต้องมีพื้นฐานความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาก่อน เพื่อให้สามารถอ้างอิงหรือเชื่อมโยงได้ อธิบายได้ด้วยทฤษฎีประมวลผลสารสนเทศ (information processing)¹⁷ ที่เปรียบเทียบการทำงานของสมองกับการทำงานของคอมพิวเตอร์ เมื่อสมองรับข้อมูล (input) จะนำไปสู่เข้ารหัส (encoding) โดยมีชุดคำสั่งกำกับเพื่อประมวลผลและการส่งออกข้อมูล (output)^{17,18} การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยการนำเสนอ

สิ่งเร้าที่น่าสนใจ ให้ผู้เรียนเห็นผ่านทางประสาทสัมผัส บันทึกการรับรู้ของผู้เรียนหรือการบันทึกผัสสะ (sensory register) ให้ผู้เรียนใส่ใจได้อย่างต่อเนื่อง (attention) และนำไปเก็บบันทึกไว้ในความจำระยะสั้น (short-term memory) การจัดกลุ่มในการจำ (chunking) การจัดการทบทวนบ่อย ๆ หรือท่องจำซ้ำ ๆ (rehearsal) แล้วนำสาระเข้ารหัส (encoding) โดยการขยายความคิดหรือการสร้างการเชื่อมโยง (elaboration) กับความรู้ที่มีอยู่แล้ว มีการจัดหมวดหมู่ (organization) ด้วยตัวผู้เรียนเอง จะช่วยให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาสาระได้นานขึ้นในหน่วยความจำระยะยาว (long-term memory) ที่สามารถเรียกคืนความรู้หรือข้อมูลต่าง ๆ (retrieve) ที่จดจำนำกลับมาใช้ใหม่ได้¹⁷

การใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้ เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยทบทวนเนื้อหาสาระของรายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนฯ ตามขอบเขตเนื้อหาวิชาในการสอบความรู้ของผู้ขึ้นทะเบียนฯ ของสภาการพยาบาล ที่ผู้เรียนเคยเรียนมาแล้ว ให้เข้าใจและจำได้มากขึ้น มีการใช้สื่อการสอนตามทฤษฎีประมวลผลสารสนเทศ ได้แก่ 1) การถ่ายทอดสดการทบทวนผ่านสัญญาณต่อเนื่อง (live streaming) และบันทึกวีดิทัศน์การสอนแขวนไว้บนเฟซบุ๊ก ให้ผู้เรียนย้อนกลับมาดูได้ซ้ำๆ โดยการใช้เสียง ภาพเคลื่อนไหว ประกอบข้อความในวีดิทัศน์ เป็นการเสนอสิ่งเร้า ผ่านการฟัง การมองเห็น ให้ผู้เรียนใส่ใจได้อย่างต่อเนื่อง หากศึกษาซ้ำผู้เรียนเกิดการจัดกลุ่มความจำด้วยตนเอง สร้างความเชื่อมโยงกับความรู้เดิม ทำให้จำได้นานขึ้น 2) การแขวนประเด็นสำคัญ การสรุปย่อช่วยจำบนหน้าเฟซบุ๊ก ทำให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลหรือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องและสำคัญ ลดปริมาณข้อมูลที่ต้องประมวลผล ทำให้จดจ่อกับประเด็นที่สำคัญ เนื้อหาที่ถูกย่อให้สั้นและชัดเจน สมองจะจัดกลุ่มในการจำได้ดีขึ้น ส่งผลต่อความจำระยะยาวทำให้จำง่ายขึ้น และสามารถเชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่เคยเรียนมาแล้ว ดึงความรู้กลับมาใช้ใหม่ได้ และ 3) ตัวอย่างข้อสอบ เป็นการฝึกทักษะการประมวลผลข้อมูลช่วยกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ การเชื่อมโยงข้อมูล การใช้ข้อสอบช่วยให้ข้อมูลในหน่วยความจำระยะยาวถูกดึงออกมาฝึกการใช้งาน อาจารย์มีการเฉลยและให้ข้อมูลป้อนกลับ ทำให้ผู้เรียนได้นำไปปรับปรุงการประมวลผลข้อมูลของตนเองให้ถูกต้อง นำความเข้าใจที่ถูกต้องกลับไปเก็บในหน่วยความจำระยะยาวได้

จากการทบทวนวรรณกรรม ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอบผ่านความรู้ของผู้ขึ้นทะเบียนฯ ได้แก่ GPA เกรด

ในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง การสอบประมวลความรู้ และการทบทวนความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ โดยงานวิจัยนี้ได้ปรับรูปแบบการทบทวนความรู้โดยอาจารย์ ซึ่งรูปแบบเดิมเป็นการบรรยายสรุปในชั้นเรียน เป็นการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้เพื่อให้ผู้เรียนสอบผ่านความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ เพิ่มขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีการศึกษา 2562 เลือกแบบเฉพาะเจาะจง จากผู้ที่สอบผ่านความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ ในรอบแรก เดือนกรกฎาคม 2563 ยินดีตอบแบบสอบถาม หลังจากทราบผลการสอบความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ จำนวน 112 คน

จริยธรรมในการวิจัย

โครงการวิจัยได้รับการรับรองโดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สาขาสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หนังสือรับรอง PSU IRB 2020-NL006 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2563 ถึงวันที่ 17 มิถุนายน 2565 ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างโดยการบอกวัตถุประสงค์ รายละเอียดของการวิจัย ให้กลุ่มตัวอย่างสามารถตัดสินใจเข้าร่วมหรือตอบปฏิเสธได้โดยอิสระ ข้อมูลส่วนบุคคลจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ และข้อมูลในกลุ่มการทบทวนในเฟซบุ๊กเป็นกลุ่มปิด มีการอนุญาตเข้าร่วมกลุ่มเฉพาะผู้สำเร็จการศึกษาจากคณะพยาบาลศาสตร์ ปีการศึกษา 2562 เท่านั้นและจะทำลายภายในระยะเวลา 3 ปี หลังจากผลงานได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ การรายงานผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. หลังจากโครงการวิจัยได้รับการรับรอง โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ฯ ผู้วิจัยนัดหมายพบกลุ่มตัวอย่างผ่านทางออนไลน์เนื่องจากมีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 การนัดหมายเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดของโครงการวิจัย เชิญชวนกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้ และตอบแบบสอบถามผ่านทางแบบฟอร์มออนไลน์ภายหลังทราบผลการสอบความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ ในรอบแรก ซึ่งประกาศผลในเดือน สิงหาคม 2563

2. ผู้วิจัยดำเนินการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้ ตามโปรแกรมที่กำหนด และเก็บแบบสอบถามโดยการส่งแบบสอบถามแบบฟอร์มออนไลน์ไปยังอีเมลของกลุ่มตัวอย่างภายหลังทราบผลการสอบความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ

3. ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนพร้อมทั้งตรวจสอบความครบถ้วน ความสมบูรณ์ของข้อมูล ก่อนนำไปวิเคราะห์ต่อไป

เครื่องมือวิจัย

1. โปรแกรมการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้รายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาพยาบาลขั้นต้น ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก ดังนี้

1.1 แผนการสอนตามขอบเขตเนื้อหาหารายวิชาในการสอบความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ ของสภาการพยาบาล ประกอบด้วยเนื้อหาสรุปย่อช่วยจำในประเด็นหัวข้อสำคัญ ตัวอย่างข้อสอบและการวิเคราะห์ และตารางการทบทวนความรู้ผ่านเฟซบุ๊ก โดยแบ่งรูปแบบการทบทวนเป็น 2 รูปแบบหลัก คือ การทบทวนในรูปแบบประสานเวลา (synchronous) หรือการถ่ายทอดสดผ่านสัญญาณต่อเนื่อง (live streaming) โดยทบทวนในสัปดาห์แรก จำนวน 2 วัน แบ่งการถ่ายทอดสดจำนวน 8 ครั้งตามเนื้อหาที่ทบทวน ครั้งละ 1-1 ชั่วโมง 30 นาที มีอาจารย์ 6 ท่าน ซึ่งเป็นทีมวิจัยสลับกันรับผิดชอบทบทวนตามหัวข้อที่กำหนด โดยมีการนัดหมายผู้เรียนล่วงหน้าและบันทึกวีดิทัศน์การสอนแขวนไว้ในเฟซบุ๊ก ผู้เรียนสามารถย้อนกลับมาศึกษาใหม่ และพิมพ์ข้อความสอบถามในประเด็นที่สงสัยได้ตลอดเวลา และรูปแบบการแขวนประเด็นสำคัญการสรุปย่อช่วยจำบนหน้าเฟซบุ๊ก รวมถึงตัวอย่างข้อสอบสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยผู้วิจัยหลักรับผิดชอบในการแขวน สัปดาห์ละ 3 ครั้งในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน และทีมวิจัยร่วมตอบคำถามหรือแลกเปลี่ยนกับผู้เรียนในทุกวันที่มีคำถาม

1.2 คู่มือการใช้งานเฟซบุ๊กสำหรับทีมวิจัย โดยมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการเปิดกลุ่มสำหรับการทบทวนความรู้ โดยตั้งกลุ่มชื่อว่า “ติวสอบสภฯ วิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนฯ (Nurse_PSU_HatYai)” วิธีการตั้งค่ากลุ่ม การเพิ่มและการเชิญสมาชิกเข้ากลุ่ม การตั้งกฎกติกาของกลุ่ม วิธีการใช้งานในการทบทวนความรู้ เช่น การถ่ายทอดสด การแขวนเนื้อหาทบทวนแบบสรุปย่อ โดยกลุ่มนี้เป็นกลุ่มปิด เฉพาะกลุ่มตัวอย่างและทีมวิจัยเท่านั้นที่เข้าร่วม

1.3 คู่มือการเข้ากลุ่มติวสอบวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนฯ มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการเข้ากลุ่ม คุณสมบัติ

ของผู้ที่จะเข้ากลุ่ม การปฏิบัติตัวเมื่อได้รับเชิญเข้ากลุ่ม กฎ กติกาและมารยาทในการเข้าร่วมทบทวนผ่านกลุ่มในเฟซบุ๊ก

1.4 แบบบันทึกการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สำหรับบันทึกลักษณะของการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่าง ในการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้

2. แบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

2.1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ GPA เกรดรายวิชาหลักวิทยาการระบาด เกรดราย วิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน เกรดรายวิชาการดูแลรักษา โรคเบื้องต้น เกรดรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลอนามัยชุมชน และการดูแลรักษาโรคเบื้องต้น จำนวนครั้งในการสอบผ่าน ความรอบรู้ในรายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน ผลการสอบ ความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ ในรอบแรก วิธีการทบทวนความรู้ และความถี่ในการทบทวนความรู้

การให้คะแนนความถี่ในการทบทวนความรู้ เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (1-5 คะแนน) 1 หมายถึง น้อยที่สุด (ทบทวน 1-2 ครั้งในรอบ 6 เดือนก่อนสอบหรือ 1 ครั้งของการจัดกิจกรรม) 2 หมายถึง น้อย (ทบทวน 3-4 ครั้งในรอบ 6 เดือนก่อนสอบหรือ 2 ครั้งของการจัดกิจกรรม) 3 หมายถึง ปานกลาง (เดือนละ 1-2 ครั้ง หรือ 3 ครั้งของการจัดกิจกรรม) 4 หมายถึง มาก (สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง หรือ 4 ครั้งของการจัดกิจกรรม) และ 5 หมายถึง มากที่สุด ($\geq$ สัปดาห์ละ 3 ครั้งหรือ $\geq$ 5 ครั้งของการจัดกิจกรรม) แปลผลความถี่ในการทบทวนความรู้จากคะแนนเฉลี่ย ได้แก่ มากที่สุด (4.21-5.00 คะแนน) มาก (3.41-4.20 คะแนน) ปานกลาง (2.61-3.40 คะแนน) น้อย (1.81-2.60) และ น้อยที่สุด ($<$ 1.81 คะแนน)

2.2 แบบสอบถามความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊ก ทบทวนความรู้ จำนวน 7 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบ ประมาณค่า 5 ระดับ (1-5 คะแนน) 1 หมายถึง น้อยที่สุด และ 5 หมายถึง มากที่สุด แปลผลความพึงพอใจจากคะแนน เฉลี่ย ได้แก่ มากที่สุด (4.21-5.00 คะแนน) มาก (3.41-4.20 คะแนน) ปานกลาง (2.61-3.40 คะแนน) น้อย (1.81-2.60) และน้อยที่สุด ($<$ 1.81 คะแนน) นอกจากนี้ยังมีคำถาม ปลายเปิดให้กลุ่มตัวอย่างให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ในการนำไปปรับปรุงต่อไป

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัยผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนและการพยาบาล ในสาขาวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน จำนวน 3 ท่าน โดย

โปรแกรมการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ ดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (content validity index: CVI) มีค่า CVI เท่ากับ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ความพึงพอใจ ในการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้ มีค่า CVI เท่ากับ .97 และ .81 ตามลำดับ ผู้วิจัยปรับแก้ไขเครื่องมือวิจัยตามข้อเสนอแนะ จากผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปสอบถามกับผู้สำเร็จการศึกษา จากสถาบันอื่นจำนวน 5 ราย เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของ การใช้ภาษาในแบบสอบถาม ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไป และความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊ก ทบทวนความรู้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการ เรียนรู้ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการใช้เฟซบุ๊ก ทบทวนความรู้รายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน วิเคราะห์ เชิงเนื้อหาและนำมาจัดหมวดหมู่ข้อมูล¹⁹

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 112 คน GPA เฉลี่ย 3.16 (SD = .24) โดย GPA อยู่ระหว่าง 3.00 - 3.49 มากที่สุด (ร้อยละ 68.75) ได้รับระดับชั้นในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการ สอบความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ รายวิชาการพยาบาลอนามัย ชุมชนฯ คือ (1) รายวิชาหลักวิทยาการระบาด ได้รับระดับ ชั้นเฉลี่ย 3.08 (SD = .42) อยู่ในระดับชั้น B มากที่สุด ร้อยละ 41.96 (2) รายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน ได้รับ ระดับชั้นเฉลี่ย 3.14 (SD = .46) อยู่ในระดับชั้น B มากที่สุด ร้อยละ 44.64 (3) รายวิชาการดูแลรักษาโรคเบื้องต้น ได้รับ ระดับชั้นเฉลี่ย 3.25 (SD = .45) อยู่ในระดับชั้น B+ มากที่สุด ร้อยละ 41.07 และ (4) รายวิชาปฏิบัติการพยาบาลอนามัย ชุมชนฯ ได้รับระดับชั้นเฉลี่ย 3.72 (SD = .27) อยู่ในระดับ ชั้น B+ มากที่สุด ร้อยละ 52.68

กลุ่มตัวอย่างสอบประมวลความรอบรู้ฯ รายวิชาการ พยาบาลอนามัยชุมชนฯ ผ่านในรอบแรก 48 คน (ร้อยละ 42.46) และสอบความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ ในรอบแรกผ่าน ทุกคน (ร้อยละ 100)

ความถี่ของการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้

กลุ่มตัวอย่างมีการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้ 100 คน (ร้อยละ 89.29) โดยมีความถี่ในการทบทวนวิธีนี้ ในระดับ มากที่สุด 72 คน (ร้อยละ 72.00) ระดับมาก 4 คน (ร้อยละ

4.00) ระดับปานกลาง 10 คน (ร้อยละ 10.00) ระดับน้อย และน้อยที่สุด 8 และ 6 คน (ร้อยละ 8 และร้อยละ 6) ตามลำดับ โดยมีความถี่เฉลี่ยในการทบทวนความรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.28$, $SD = 1.27$)

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังมีการทบทวนความรู้ด้วยวิธีการอื่นๆ ได้แก่ การอ่านหนังสือหรือตำราที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 100 ความถี่เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 3.52$, $SD = 1.39$) การฝึกทำข้อสอบ ร้อยละ 100 ความถี่เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 3.46$, $SD = 1.39$) การทำแผนผังสรุปความคิดรวบยอด ร้อยละ 66.96 ความถี่เฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 2.79$, $SD = 1.40$) การทบทวนความรู้ร่วมกับเพื่อน ร้อยละ 83.93 ความถี่เฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($M = 2.04$, $SD = 1.42$) และการทบทวนโดยรุ่นพี่ทั้งจากสถาบันเดียวกันหรือต่างสถาบัน ร้อยละ 82.14 ความถี่เฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.00$, $SD = 1.68$)

การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้

การใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้ รายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน เป็นการทบทวนความรู้ที่ปรับจากรูปแบบเดิมสำหรับผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อสอบความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ ในครั้งแรกจากสภาการพยาบาล โดยในกลุ่มเฟซบุ๊ก “ติวสอบสภาฯ วิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน (Nurse_PSU_HatYai)” มีกิจกรรมทบทวนใช้ระยะเวลา 3 สัปดาห์ ก่อนสอบความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ การทบทวนในสัปดาห์แรกจำนวน 2 วัน เป็นการถ่ายทอดสดผ่านสัญญาณต่อเนื่อง (live streaming) แบ่งเนื้อหาการทบทวน 8 ครั้ง โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ในระหว่างการถ่ายทอดสด ได้แก่ การพิมพ์ข้อความสั้นแสดงข้อคิดเห็น การตอบคำถามจากโจทย์ตัวอย่าง และการสอบถามประเด็นที่สงสัยระหว่าง

การถ่ายทอดสด

ภายหลังการถ่ายทอดสดนำบันทึกวีดิทัศน์การสอนแขวนบนเฟซบุ๊ก ให้ผู้เรียนสามารถย้อนกลับมาศึกษาใหม่ มีการแขวนประเด็นสำคัญ การสรุปย่อช่วยจำ รวมถึงตัวอย่างข้อสอบบนเฟซบุ๊ก ผู้เรียนมีส่วนร่วม โดยการเข้ามาศึกษาดูด้วยตนเองตามประเด็นหรือสรุปย่อที่แขวน โดยมีความถี่ของการเข้าดูประเด็นที่แขวน สูงสุด 157 ครั้ง ต่ำสุด 123 ครั้ง ผู้เรียนมีประเด็นคำถาม สอบถามผ่านเฟซบุ๊ก จำนวน 18 ครั้ง โดยส่วนใหญ่ (16 ครั้ง) เป็นประเด็นที่สงสัยจากการทบทวนด้วยการทำข้อสอบด้วยตนเอง โดยข้อสอบดังกล่าวมีการเฉลยไว้ แต่ไม่ทราบเหตุผลที่ชัดเจน ต้องการหลักการในการเลือกคำตอบ ซึ่งผู้เรียนคนอื่น ๆ ได้ร่วมอ่านและร่วมแสดงความคิดเห็นของตนเองได้ตอบบนเฟซบุ๊ก ส่วนน้อยที่สอบถามความเข้าใจในเนื้อหาจากการไปอ่านทบทวนเพิ่มเติม

ความพึงพอใจและข้อคิดเห็นในการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้

หลังกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.38$, $SD = .56$) และมีคะแนนเฉลี่ยรายข้อในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงตามลำดับ ดังนี้ เพิ่มความรู้และความเข้าใจในเนื้อหา ($M = 4.42$, $SD = .52$) รูปแบบ/วิธีการทบทวนเหมาะสม ($M = 4.39$, $SD = .55$) สะดวกในการทบทวนโดยทบทวนได้ทุกที่ ($M = 4.39$, $SD = .63$) ลดเวลาในการทบทวน/การทำความเข้าใจ ($M = 4.38$, $SD = .53$) ทราบแนวทาง/เทคนิคในการทำข้อสอบ ($M = 4.38$, $SD = .56$) เนื้อหามีความครอบคลุม ($M = 4.36$, $SD = .58$) และตอบข้อสงสัยหรือคำถามได้ชัดเจน ($M = 4.33$, $SD = .55$) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจในการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้ ($N = 100$)

ด้านความพึงพอใจ	M	SD	แปลผล
1. ลดเวลาในการทบทวน/การทำความเข้าใจ	4.38	.53	มากที่สุด
2. เพิ่มความรู้และความเข้าใจในเนื้อหา	4.42	.52	มากที่สุด
3. เนื้อหามีความครอบคลุม	4.36	.58	มากที่สุด
4. ทราบแนวทาง/เทคนิคในการทำข้อสอบ	4.38	.55	มากที่สุด
5. ตอบข้อสงสัยหรือคำถามได้ชัดเจน	4.33	.55	มากที่สุด
6. สะดวกในการทบทวน โดยทบทวนได้ทุกที่	4.39	.55	มากที่สุด
7. รูปแบบ/วิธีการทบทวนเหมาะสม	4.39	.63	มากที่สุด
ความพึงพอใจโดยรวม	4.38	.56	มากที่สุด

หมายเหตุ: M = mean, SD = standard deviation

กลุ่มตัวอย่าง 37 คน ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้ สามารถสรุปประเด็น ดังนี้

ด้านเนื้อหาของการทบทวน: เนื้อหาที่มีความกระชับ เน้นประเด็นที่สำคัญ ทำความเข้าใจได้ง่าย ช่วยจัดระเบียบความคิดและความจำได้ดีมากขึ้น และการที่ผู้เรียนได้อ่านหนังสือทบทวนด้วยตนเองมาก่อนแล้ว การทบทวนด้วยวิธีนี้ ช่วยเพิ่มความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ประเด็นที่อยากให้เพิ่มเติม คือ การสรุปเป็นแผนผังความคิด เพิ่มเนื้อหาของการแยกโรคและการจำยาที่เกี่ยวข้อง และอยากให้มีการใช้เฟซบุ๊กการทบทวนความรู้ ตั้งแต่ ปี 3 เพื่อนำไปใช้สอบในรายวิชาและการสอบประมวลความรู้ **ด้านเทคนิคในการทำข้อสอบ:** การทบทวนความรู้ ช่วยให้การทบทวนเทคนิคในการทำข้อสอบ วิธีการวิเคราะห์โจทย์คำถามและการเลือกคำตอบ โดยอาจารย์เลือกตัวอย่างข้อสอบที่มักจะผิดพลาดไม่เข้าใจ ประเด็นที่อยากให้เพิ่มเติม คือ อยากให้มีข้อสอบให้ฝึกทำมากขึ้น โดยอาจฝึกทำผ่านออนไลน์ **ด้านการอำนวยความสะดวก:** การเข้าถึงการทบทวนได้สะดวกทั้งเวลาและสถานที่ ย้อนกลับมาดูบันทึกวิธีคิดที่ได้ รวมถึงเนื้อหา ตัวอย่างข้อสอบที่แขวนในเฟซบุ๊กก่อนหน้านี้สามารถกลับมาทบทวนซ้ำ ๆ ได้หลายรอบ สะดวกในการสอบถามอาจารย์ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน ๆ สำหรับข้อจำกัดของการทบทวนโดยการใช้การถ่ายทอดสด (live streaming) บางช่วงสัญญาณไม่เสถียร ทำให้ผู้เรียนได้ยินไม่ชัด **ด้านการสนับสนุนกำลังใจ:** การเปรียบเสมือนมีอาจารย์อยู่เคียงข้างในช่วงเตรียมสอบ ได้รับกำลังใจในการอ่านหนังสือ รับคำอวยพร มีสติในการทำข้อสอบ ทำให้มีความพร้อมและความมั่นใจ **ข้อเสนอแนะอื่น ๆ :** อยากให้อาจารย์มีการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้สำหรับรุ่นน้องต่อไป

การอภิปรายผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างทุกคนสอบผ่านความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ รายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน ในการสอบความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ ในรอบแรก กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้ ความถี่เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.28$, $SD = 1.27$) อาจกล่าวได้ว่า การใช้เฟซบุ๊กสอดคล้องกับวัยของกลุ่มตัวอย่าง คือ วัยเจนเนอเรชันซี (generation Z) ที่เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยี มีศักยภาพในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ มีความคุ้นเคยกับการใช้เฟซบุ๊ก²⁰ สอดคล้องกับการสำรวจพฤติกรรมของผู้ใช้อินเตอร์เน็ตที่พบว่า มีการใช้งานเฟซบุ๊กมากที่สุด⁶ และเฟซบุ๊กยังเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่นิยมใช้ในลำดับแรก⁷ รวมถึงลักษณะการใช้

เฟซบุ๊ก เป็นการใช้อย่างไม่เป็นทางการ เป็นทางเลือกสำหรับการจัดการเรียนการสอนที่มีความเป็นพลวัต มีความยืดหยุ่น และมีความเป็นสังคม เมื่อเทียบกับระบบจัดการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านเครือข่ายของมหาวิทยาลัย หรือ Learning Management System (LMS)²⁰ ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้

กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้ในหลายรูปแบบ ได้แก่ การแสดงความคิดเห็น การร่วมตอบคำถาม การสอบถามในประเด็นที่สงสัย และการกลับมาทบทวนซ้ำ ทั้งนี้การใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้มีการถ่ายทอดสดผ่านสัญญาณต่อเนื่อง (live streaming) เป็นการทบทวนในรูปแบบประสานเวลา มีการใช้เสียง มีภาพเคลื่อนไหว เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงกับความรู้เดิม¹⁷ ส่งผลให้ผู้เรียนมีการสอบถาม ร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามได้ทันที นอกจากนี้ยังมีการแขวนบันทึกวิธีคิด การสอน การสรุปย่อช่วยจำ ตัวอย่างข้อสอบ พบว่า มีการเข้ามาศึกษาด้วยตนเองตามประเด็นที่แขวน สูงสุด 157 ครั้ง ต่ำสุด 123 ครั้ง ผู้เรียนมีประเด็นคำถาม สอบถามผ่านเฟซบุ๊ก โดยมีอาจารย์ตอบและผู้เรียนคนอื่น ๆ ร่วมแสดงความคิดเห็นโต้ตอบบนเฟซบุ๊ก แสดงถึงผู้เรียนมีการเรียนรู้ในเชิงรุก²⁰ ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และการเข้ามาทบทวนซ้ำในเฟซบุ๊ก เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-directed learning) เป็นความรับผิดชอบส่วนบุคคล ทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาการเรียนรู้ไปสู่ระดับที่คาดหวัง มีการปรับเปลี่ยนวิธีการและทัศนคติต่อการอ่านทบทวนเพื่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง²¹ การเข้ามาอ่านทบทวนด้วยตนเองในเฟซบุ๊กที่มีการแขวนสรุปย่อช่วยจำ ตัวอย่างข้อสอบ ยังเป็นการเรียกคืนข้อมูลเชิงรุก (active recall) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจดจำ จากการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบของ Xu, et al.²² พบว่า การทบทวนแบบ active recall ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง ช่วยเพิ่มทักษะในเชิงวิชาการ วิธีการนี้มีความสัมพันธ์กับคะแนนสอบและผลการเรียนที่เพิ่มขึ้นของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้การได้รับข้อมูลป้อนกลับ โดยมีอาจารย์โต้ตอบ ทำให้ผู้เรียนได้นำไปปรับปรุงการประมวลผลข้อมูลของตนเอง ส่งผลต่อความเข้าใจที่ถูกต้องและการจดจำในระยะยาว¹⁷

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.38$, $SD = .56$) เนื่องจากการทบทวนผ่านเฟซบุ๊กเป็นการจัดการ

เรียนรู้แบบออนไลน์ที่ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 ที่มีการเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด รวมทั้งการเรียนรู้ด้วยสื่อออนไลน์เป็นการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (student-centered learning) จากการสำรวจนักศึกษาไทยในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 พบว่า นักศึกษามีทัศนคติเชิงบวกต่อการใช้เฟซบุ๊กในการเรียนออนไลน์ เป็นช่องทางที่เข้าถึงได้สะดวกและคุ้นเคย²⁰ สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุดด้านการเข้าถึงที่สะดวก รวมทั้งการติดต่อสื่อสารกับผู้สอนและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม นอกจากนี้การใช้เฟซบุ๊กเป็นการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการประมวลผลสารสนเทศ ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้เดิมมาแล้ว การทบทวนเป็นการจัดรูปแบบที่มีความน่าสนใจไม่เป็นทางการ นำเนื้อหาหมวดกลุ่มเนื้อหา จัดหมวดหมู่ตามประเด็นสำคัญ เพิ่มการอธิบายยกตัวอย่าง สร้างการเชื่อมโยงกับความรู้เดิม ให้ผู้เรียนสามารถเข้ามาทบทวนซ้ำ ๆ ได้ตลอดเวลา สอดคล้องกับการศึกษาที่ใช้ทฤษฎีการประมวลผลสารสนเทศ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ ส่งผลต่อสมรรถนะการเรียนรู้ที่ดีขึ้นและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน^{20,23} นอกจากนี้ยังเป็นการทบทวนโดยอาจารย์ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด เนื่องจากอาจารย์มีความเชี่ยวชาญและน่าเชื่อถือ¹⁶ การทบทวนทำให้ผู้เรียนได้เนื้อหาสรุปตามประเด็นสำคัญ ทราบแนวทางการทำข้อสอบ และการวิเคราะห์คำตอบ² อย่างไรก็ตามจากข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง ต้องการเพิ่มการสรุปเป็นแผนผังความคิด เพิ่มเนื้อหาที่เกี่ยวข้องและเพิ่มข้อสอบในการวิเคราะห์ อาจกล่าวได้ว่า การสรุปเป็นแผนผังความคิดเป็นสิ่งที่กลุ่มตัวอย่างคุ้นเคย เป็นส่วนหนึ่งในการจัดระเบียบข้อมูล ส่งผลต่อความจำของผู้เรียน ส่วนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องและข้อสอบ ช่วยกระตุ้นการเชื่อมโยงข้อมูลตามทฤษฎีประมวลผลสารสนเทศ ประเด็นข้อเสนอแนะดังกล่าวผู้วิจัยจะนำไปปรับปรุงการทบทวนความรู้ในปีถัดไป

การศึกษานี้ยังพบว่า การใช้เฟซบุ๊กช่วยสนับสนุนด้านจิตใจ กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมกลุ่มเฟซบุ๊กต่อการช่วยเพิ่มกำลังใจให้กับผู้เรียน ซึ่งการสื่อสารในกลุ่มเฟซบุ๊ก เป็นการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ ผู้สอนมีอิสระในการสนับสนุนด้านจิตใจที่นอกเหนือจากที่ระบุในโปรแกรม เป็นลักษณะหรือบุคลิกส่วนบุคคลของผู้สอน โดยการสนับสนุนด้านจิตใจอาจกล่าวได้ว่าผู้สอนมีความเข้าใจถึงความวิตกกังวลของผู้เรียนในการสอบครั้งแรก

มีการแสดงข้อความในการให้กำลังใจ การให้เทคนิคเพื่อให้มีสติและสมาธิก่อนสอบ สอดคล้องกับการศึกษาของ Kungvon, et al.²⁴ ที่พบว่า การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลที่ใกล้ชิด เช่น ครอบครัว เพื่อน และอาจารย์ มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมในการสอบความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ การจัดกิจกรรมหรือโปรแกรมในการเตรียมความพร้อมก่อนสอบอาจเพิ่มเติมประเด็นการสนับสนุนด้านจิตใจ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมาย สอบผ่านความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ ได้

การใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้ เป็นช่องทางหนึ่งในการสนับสนุนการสอบผ่านความรู้ผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ ที่มีความสำคัญต่อผู้สำเร็จการศึกษา นอกจากการใช้เฟซบุ๊กผู้สอนอาจพิจารณาทบทวนความรู้โดยการใช้สื่อการสอนออนไลน์ที่ตอบสนองต่อความสะดวกสบายในการเข้าถึง เช่น บทเรียนออนไลน์ ข้อสอบออนไลน์จากแอปพลิเคชันในสมาร์ตโฟน^{2,3} การเรียนรู้ในรูปแบบอื่น ๆ เช่น แพลตฟอร์มออนไลน์หลักสูตรการเรียนการสอนขนาดใหญ่หรือ Massive Open Online Course: MOOC การจัดการเรียนรู้ที่ขับเคลื่อนด้วยเกม (gamification) เป็นต้น รวมถึงรูปแบบการทบทวนความรู้ที่ปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมกับผู้เรียนและเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าในอนาคต

ข้อจำกัดของการศึกษา

1. การศึกษานี้ใช้เฟซบุ๊กในการทบทวนความรู้เฉพาะรายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและการดูแลรักษาพยาบาลขั้นต้น ซึ่งมีร้อยละของการสอบผ่านความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ ครั้งแรกในปีก่อนหน้าค่อนข้างสูง และในปีที่ทำการศึกษานำเฟซบุ๊กมาใช้ในการทบทวน ผู้สำเร็จการศึกษาสอบผ่านรายวิชานี้ ร้อยละ 100 จึงไม่สามารถบอกได้ว่าการใช้เฟซบุ๊กช่วยให้สอบผ่านได้มากน้อยเพียงใด

2. การศึกษานี้มุ่งประเมินวิธีการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้ ไม่ได้ประเมินปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่น รวมถึงแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์อื่น ที่ปัจจุบันมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและไม่ได้เปรียบเทียบผลการสอบผ่านกับรายวิชาอื่นหรือสถาบันอื่นในรายวิชาเดียวกัน

3. การใช้เฟซบุ๊กกลุ่มปิดมีการจำกัดผู้เข้าถึง การตั้งค่าการมองเห็นที่ไม่เปิดเป็นสาธารณะ อาจส่งผลต่อการเข้าถึงของผู้เรียนที่ไม่ได้ใช้เฟซบุ๊กอย่างสม่ำเสมอ หรือผู้ที่มีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยี และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต หากต้องการใช้เฟซบุ๊กในงานวิจัยควรประเมินพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างก่อนการนำไปปรับใช้

สรุป

การศึกษาการใช้เฟซบุ๊กเพื่อทบทวนความรู้ ในการสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ ในครั้งแรก รายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาพยาบาลขั้นต้น กลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการเข้าร่วมการใช้เฟซบุ๊กมากที่สุด มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และมีความพึงพอใจมากที่สุดต่อ การใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้ โดยทุกคนสอบผ่านรายวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาพยาบาลขั้นต้น ในการสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ ในรอบแรก เสนอให้มีการใช้เฟซบุ๊กทบทวนความรู้ร่วมกับการทบทวนในรูปแบบอื่น ๆ ให้กับนักศึกษาในการเตรียมสอบความรู้ของผู้ขอขึ้นทะเบียนฯ ในปีต่อไป

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้

การใช้เฟซบุ๊กสำหรับการสอนยังคงเป็นความต้องการของผู้เรียนในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะสามารถนำไปประยุกต์ใช้สำหรับในการสอนเสริมจากการสอนหลัก เช่น การทบทวนภายหลังเรียน การทบทวนก่อนสอบ การสื่อสาร สนทนา และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้สอนและกลุ่มผู้เรียน โดยผู้สอนจะต้องมีความสม่ำเสมอในการแสดงข้อความหรือเนื้อหาที่น่าสนใจให้ผู้เรียนมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการสอบถามความต้องการของผู้เรียนก่อนการนำเฟซบุ๊กมาใช้ นอกจากนี้ผู้สอนควรหาเทคนิคหรือสื่อการสอนที่ทันสมัยสอดคล้องกับกลุ่มผู้เรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การมีส่วนร่วมในการเขียนบทความ

ผู้วิจัยหลักและผู้ร่วมวิจัยทุกคน มีส่วนร่วมในการเขียนบทความวิจัยนี้

การมีผลประโยชน์ทับซ้อน

ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนใด ๆ

แหล่งทุนสนับสนุน

ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้เข้าร่วมวิจัยทุกท่านที่ร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ และคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ในการสนับสนุนทุนการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

1. Thailand Nursing and Midwifery Council [TNMC]. Criteria for accreditation of nursing and midwifery

education institution, B.E. 2563. Nonthaburi: Golden Point; 2020. Thai.

2. Thasaneesuwat S, Narkthong N, Chuaytaen T, et al. Preparation for nurse licensure examination in adult nursing among fourth-year nursing students, faculty of nursing, a university in southern Thailand. Songklanagarind J Nurs. 2019; 39(1): 105–15. Thai.
3. Kulaphanich M, Choolert P, Polgaya O, et al. The effects of an online program for professional nursing and midwifery licensing examination on midwifery knowledge scores. JONAE. 2021; 27(2): 8–21. Thai.
4. National Statistical Office, Ministry of digital economy and society. The 2019 household survey on the use of information and communication technology [Internet]. Bangkok: National Statistical Office; 2019 [cited 2025 Jan 2]. Available from: https://www.nso.go.th/nsoweb/storage/survey_detail/2023/20230430124745_85509.pdf
5. National Statistical Office. The 2023 household survey on the use of information and communication technology [Internet]. Bangkok: National Statistical Office; 2023 [cited 2025 Jan 2]. Available from: https://www.nso.go.th/nsoweb/storage/survey_detail/2024/20240426085831_43202.pdf
6. Electronic Transactions Development Agency. Thailand internet user behavior 2020 [Internet]. Bangkok: Electronic Transactions Development Agency [cited 2025 Jan 2]. Available from: <https://www.eta.or.th/th/Useful-Resource/publications/Thailand-Internet-User-Behavior-2020.aspx>
7. Datareportal.com. [homepage on the Internet]. Digital 2024: Thailand [updated 23 Feb 2024; cited 2025 Jan 2]. Available from: <https://datareportal.com/reports/digital-2024-thailand>
8. Pongprairat R. The use of facebook closed groups to improve learning achievement in the english phonetics course. JPPJ. 2020; 2(1): 21–31. Thai.
9. Noinakorn S, Khunpanuk M. The flipped classroom learning using facebook approach on academic achievement in information technology for education course of undergraduate students. BCNU J Nurs. 2019; 12(2): 13–25. Thai.
10. Wongchaiya P, La-ong-on K, Yana B, et al. The effects of problem-based learning using the facebook application on knowledge and self-directed learning among nursing students. NJPH. 2018; 28(2): 107–17. Thai.
11. Nirotun U, Sriamonruttanakul T, Sirisupluxana P, et al.

- The factor effecting a pass of nursing and midwifery licensure examination at Borommarajonani College of Nursing, Bangkok. JBCN_Bangkok. 2018; 34(3): 108-18. Thai.
12. Hachuck W, Boonyot K, Siripee K, et al. Factor related to first of the graduate of the Bachelor of Nursing at Ratchathani University. JRIHS. 2019; 3(1): 51-65. Thai.
 13. Kongyoo S. Predictors of the result of the license examination of graduated nurses, Royal Thai Army Nurse College. JRTAN. 2017; 18(2): 228-37. Thai.
 14. Maytapattana M, Napapongsa K, Vorasiha P, et al. Factors influencing the results of nursing and midwifery licensing examination among graduated nurses of College of Nursing and Health, Suan Sunandha Rajabhat University. SSRUJPD. 2024; 7(1): 245-60. Thai.
 15. Sangsongrit N, Wattanatormnan S. Predictor of nursing license examination of bachelor graduates of Srisavarindhira Thai Red Cross Institute of Nursing in 2017. TRC Nurs J. 2019; 12(2): 235-51. Thai.
 16. Chanthawatchai A, Witoonmetha M. The effective of preparation program for nursing professional licensing examination readiness on adult and elderly nursing subject comprehensive test and nursing students' satisfaction on the preparation program. JRTL. 2017; 11(2): 92-106. Thai.
 17. Chaijaroen S, Kwangmuang P, Kaewkaen P, et al. The design and development of cognitive innovation to enhance information processing using integration between pedagogy and neuroscience. ASJ-PSU. 2016; 27(2): 37-50. Thai.
 18. Muangkaew R, Winalaivanakoon C. A guideline for instruction to enhances nursing student's ability in the transfer of learning in practical sessions. NU Journal of Nursing and Health Sciences. 2019; 13(1): 23-34. Thai.
 19. Lindgren BM, Lundman B, Graneheim UH. Abstraction and interpretation during the qualitative content analysis process. IJNS. 2020; 108: 103632. Doi: 10.1016/j.ijnurstu.2020.103632.
 20. Ulla MB, Perales WF. Facebook as an integrated online learning support application during the COVID19 pandemic: Thai university students' experiences and perspectives. Heliyon. 2021; 7(11): e08317. doi: 10.1016/j.heliyon. 2021.e08317.
 21. Rueangdam, S. Reading development for self-directed learning development in the digital age. 2021. Journal of Education Thaksin University.2021; 21(1): 32-50. Thai.
 22. Xu J, Wu A, Filip C, et al. Active recall strategies associated with academic achievement in young adults: A systematic review. J Affect Disord. 2024; 354: 191-8. doi: 10.1016/j.jad.2024.06.030.
 23. Mwambe OO. Deployment of information processing theory to support adaptive e-learning systems: Feasibility study. CHB. 2024; 14: 100420. doi: 10.1016/j.chbr.2024.100420.
 24. Kungvon J, Peyachun P, Chamjareon C, et al. Relationships among social support, achievable motivation and preparation for the nurse and midwifery licensure examination in senior nursing students at Faculty of Nursing Watcharapon, Western University, Watcharapon Campus. Journal of Nursing and Therapeutic Care. 2021; 39(3): 101-9. Thai.